

Hoofdstuk 7 Vooruitblik op 2020

7.1. *Ontwikkelingen*

Er wordt naar verwachting in 2020 geen grote wijzigingen in de Successiewet aangebracht, zodat een grote instroom van vragen daaromtrent niet aan de orde is. Enkel is mogelijk aan de orde de wijziging van de bepaling in artikel 21, zevende lid, SW over wijziging WOZ-waarde na waardeverandering van de woning.

7.2. *Medewerkers*

Besproken zal worden de plek van de nieuwe vaco S&E binnen de kennisgroep. Wordt zij net zoals de lavaco's agendalid of blijft ze schrijvend lid? Gezien haar drukke werkzaamheden is de verwachting dat ze agendalid wordt.

7.3. *Organisatorisch*

Bekeken wordt hoe CP het beste ingezet kan worden en op welke manier de collega's van FJZ (weer) efficiënter betrokken kunnen worden bij het antwoorden van rechtsvragen. In 2020 zal de doorlooptijd van de beantwoording in combinatie met de werkdruk bij de schrijvende leden een uitdaging blijven.

Jaarverslag 2020

Kennisgroep Successiewet

Aan:

5.1.2e

 Corporate Dienst Vaktechniek/ team
kennisgroepvoorzitters
Van:

5.1.2e

 kennisgroep Successiewet
juni 2021

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Samenvatting
Hoofdstuk 2	Inhoudelijke terugblik op 2020
2.1.	Antwoorden op rechtsvragen
2.2.	Antwoorden op helpdeskvragen
2.3.	Ondersteuning uitvoering
2.4.	Beleidsbesluiten
2.5.	Departement / UTNS
2.6.	Gerechtelijke procedures
2.7.	Ondersteuning aan DGFZ
2.8.	Opleidingen c.a.
2.9.	Renseignementen levensverzekeringen
2.10.	Projecten met andere kennisgroepen
Hoofdstuk 3	2020 in cijfers
Hoofdstuk 4	Medewerkers van de kennisgroep
Hoofdstuk 5	Contacten van de kennisgroep
Hoofdstuk 6	Organisatorisch en overig
Hoofdstuk 7	Vooruitblik op 2021
7.1.	Ontwikkelingen
7.2.	Medewerkers
7.3.	Organisatorisch

Hoofdstuk 1 Samenvatting

De grootste personele wijziging dit jaar was de wissel van secretaris. Eind 2020 heeft 5.1.2e 5.1.2e deze rol op zich genomen en is 5.1.2e vice-voorzitter geworden. Deze wissel heeft te maken met de functiewijziging van 5.1.2e die momenteel werkzaam is bij directie vaktechniek (B&B). Het is immers de goede gewoonte dat de secretaris afkomstig is uit het segment, waarvoor de betreffende kennisgroep werkt. Als vice-voorzitter draagt 5.1.2e bij aan het samenstellen van de KG-agenda en voert hij de redactie over de te publiceren standpunten.

Om te bewerkstelligen dat de KG-vragen via de vaktechnische lijn de kennisgroep bereiken, neemt de voorzitter deel aan het landelijke vaco/vta-overleg van S&E. Moeilijke helpdeskvragen en rechtsvragen die tijdens dit overleg worden besproken worden doorgesluist naar de kennisgroep. Tevens komen afgeronde kennisgroepstandpunten op de agenda van die vergadering, zodat de deelnemers vragen kunnen stellen. Ook in 2020 heeft de kennisgroep Successiewet haar taken betrokken en enthousiast uitgevoerd. Binnen de kennisgroep wordt op een hoog niveau vakinhoudelijk gediscussieerd.

Het is met name de taak van de kennisgroep om alles ook nuttig te laten zijn voor alle collega's, die betrokken zijn bij de uitvoering van de Successiewet, en de rest van de Belastingdienst. Dat betreft het externe functioneren van de kennisgroep. Daarbij blijven de:

- doorlooptijden (van vraag tot standpunt) en de
- toegankelijkheid (leesbaarheid en toepasbaarheid voor de praktijk) van de gegeven antwoorden een punt van aandacht.

In het kader van leesbaarheid van de antwoorden hebben, in navolging van 2018 en 2019, nogmaals drie leden een cursus 'schrijven van standpunten voor kennisgroepleden' gevolgd.

Dat de collega's van de uitvoering van de antwoorden op de hoogte zijn wordt bereikt door het plaatsen van de antwoorden in de Standpuntenbak op de Intranetsite van de Belastingdienst. Tevens worden de antwoorden opgenomen in de S&E-mail die nagenoeg tweewekelijks wordt verspreid en brengt de voorzitter de antwoorden onder de aandacht tijdens het landelijk vaco/vta-overleg S&E. Daarnaast besteden de vta's tijdens het (lokale) technische overleg aandacht aan de antwoorden. Bij (zeer) ingewikkelde of kennisgroep overstijgende standpunten worden de collega's geïnformeerd tijdens een landelijke themadag of bijeenkomst. Dit heeft in 2020, mede in verband met de Corona-maatregelen, niet plaatsgevonden.

In 2019 is een community op CP aangemaakt. Daarin worden de KG-vragen, agenda en notulen ondergebracht. Deze community is besloten.

Hoofdstuk 2 Inhoudelijke terugblik op 2020

2.1. Antwoorden op rechtsvragen

De kennisgroep SW maakte lang geen onderscheid tussen rechts- en helpdeskvragen. Met ingang van 2018 is die werkwijze losgelaten en wordt bij het inkomen van de vraag bepaald of sprake is van een helpdesk- dan wel rechtsvraag. Het betreft in ieder geval een rechtsvraag als het antwoord moet worden afgestemd met FJZ en deze in een beleidsbesluit wordt gepubliceerd.

In een overzicht wordt bijgehouden welke en hoeveel rechtsvragen per kalenderjaar inkomen en hoelang het duurt voordat deze beantwoord zijn.

2.2. Antwoorden op helpdeskvragen

De moeilijke helpdeskvragen die vanuit het vaco/vta-overleg doorkomen naar de kennisgroep zijn al stevig doordacht. Dat bekort enigszins de doorlooptijd bij de kennisgroep van die specifieke vragen. Dit geldt vaak ook voor vragen die vanuit de kennisgroep AB doorkomen naar onze kennisgroep.

Ook deze vragen worden bijgehouden in een overzicht. De antwoorden zijn raadpleegbaar via Intranet. Eind 2019 is gestart met het nader inventariseren en updaten van de gepubliceerde antwoorden. Deze klus is opgepakt door de secretaris, de leerwerkplekster en de voorzitter, toen overgestapt werd naar Quark (standpuntenbak op Intranet). Mede vanwege het beperkt aantal schrijvende leden en het op afstand werken ivm Corona is deze klus in 2020 niet afgerond. De herkansing volgt binnenkort, aangezien Quark weer gaat verdwijnen.

2.3. Ondersteuning uitvoering

Ondersteuning wordt geboden door het beantwoorden van helpdeskvragen en het geven van voorlichting tijdens cursussen en themadagen. Daarnaast wordt meegeholpen met vooroverlegvragen, die landelijke uitstraling hebben. In 2020 is in dat kader meegeholpen met het beantwoorden van vooroverleg over de BOR en vragen die voortvloeiden uit het overleg met het Verbond van verzekeraars over de renaissanceverzekeringen. Daarnaast hebben de KG-leden ondersteuning geboden bij het beantwoorden van vooroverleg over een verzekeringsproduct.

Tevens is in samenspraak met de lavaco de uitvoering geholpen met het uitleggen van de reikwijdte van de 29 mei 2020-arresten over de bezitseis van de BOR. Hierover heeft ook afstemming met FJZ plaatsgevonden. Voor andere procedures waar de kennisgroep over heeft meegedacht zie onderdeel 2.6.

In 2020 is, als vervolg op 2019, de vraag over meerdere schenkingen in één kalenderjaar en de toerekening van de vrijstelling en toepassing van het tarief meerdere malen besproken. Het antwoord was van belang voor afstemming met het managementteam S&E en de inrichting van het schenkingsproces. Daarnaast hebben enkele leden van de kennisgroep vragen beantwoord die van belang waren voor de inrichting van het aangiftebiljet schenkbelasting 2021.

2.4. Beleidsbesluiten

In 2020 heeft de kennisgroep aan de volgende beleidsbesluiten meegewerkt:

5.1.2i

- Besluit Kwijtschelding (gepubliceerd)
- Besluit Natuurschoonwet 1928 (gepubliceerd)

Daarnaast heeft de kennisgroep aandachtspunten bij B&B aangeleverd inzake het besluit Informele wil en input geleverd voor het Klein verzamelbesluit Pensioenen.

2.5. *Departement/UTNS*

De kennisgroep heeft regelmatig ondersteuning geboden bij het beantwoorden van kamer- en persvragen. Hierbij ging het o.a. over pensioenverevening bij echtscheiding, "Linda's kind wordt wees", gehuwden/ samenwoners en schenking bij inbreng woning. Deze vragen bereiken de kennisgroep via de voorzitter (via B&B).

De uitvoeringstoetsen nieuwe stijl komen via B&B bij de voorzitter terecht. Via een andere weg komen deze ook bij de vaco terecht, indien nodig zet zij deze uit bij de vta's. De voorzitter en de vaco hebben onderling overleg als de UTNS over wetstechnische vraagstukken gaat.

5.1.2i

2.6. *Gerechtelijke procedures*

5.1.2i

2.7. *Ondersteuning aan DGFZ*

Dit loopt via FJZ. Voor een toelichting zie hiervoor onderdeel 2.5 Departement / UTNS.

2.8. *Opleidingen c.a.*

De kennisgroep als zodanig heeft geen opleidingen verzorgd. Dat geldt ook voor individuele leden van de kennisgroep en wel in verband met Corona.

2.9. *Renseignements levensverzekeringen*

Drie afgevaardigden van de kennisgroep zijn in 2019 begonnen met het herschrijven van de handleiding voor de verzekeraars. In 2020 heeft hierover een gesprek met de afgevaardigden van het Verbond van verzekeraars plaatsgevonden. Voor 2021 is afgesproken dat de kennisgroep enkel bijstand verleent bij het beantwoorden van fiscaaltechnische vragen, die bij de werkgroep opkomen. Op dat niveau vindt ook regelmatig afstemming plaats met de kennisgroep Verzekeringsproducten.

2.10. *Projecten met andere kennisgroepen*

Twee kennisgroepleden zijn agendalid bij de KG Aanmerkelijk belang (AB). De kennisgroepen hebben in 2020 samen vragen beantwoord over de BOR SW / DSR IH. Ook heeft de KGAB input geleverd voor het BOR besluit.

In 2020 heeft onze KG de samenwerking opgezocht met de KG winstbepaling en de KG Winstfaciliteiten. Beide keren betrof het BOR-vraagstukken. De KG verzekeringsproducten en de KG pensioenen hebben ook vragen voorgelegd aan onze kennisgroep. De samenwerking met de KG pensioenen heeft (in 2021) geleid tot gepubliceerde standpunten over pensioen in eigen beheer en compensatie, zodat schenking wordt voorkomen. Een aantal leden van de kennisgroep hebben, zoals in onderdeel 2.4 vermeldt, input geleverd voor de formulering van de goedkeuringen in het Klein verzamelbesluit Pensioenen.

Hoofdstuk 3 2020 in cijfers

Tabel 1 - Rechtsvragen

	Aantal:
Voorraad op 1 januari 2020	1
Voorraad op 31 december 2020	4
Aantal rechtsvragen in 2020	7
Aantal antwoorden op rechtsvragen in 2020	4

Tabel 2 - Helpdeskvragen

	Aantal:
Voorraad op 1 januari 2020	7
Voorraad op 31 december 2020	11
Aantal helpdeskvragen in 2020	22
Aantal antwoorden op helpdeskvragen in 2020	18

De doorlooptijd per vraag is zeer wisselend. De meeste vragen zijn pas na maanden afgedaan. Om de doorlooptijden te bespoedigen nemen voornamelijk de voorzitter en vice-voorzitter het voortouw voor het schrijven van concept-antwoorden. Deze worden een week voor de vergadering met de leden gedeeld, zodat tijdens de vergadering over het antwoord gediscussieerd kan worden. Het komt regelmatig voor dat een concept meerdere malen moet worden herschreven en dus meerdere malen op de agenda terugkomt.

De leden van de kennisgroep zijn materiedeskundig, en die kundigheid is een veelgevraagd product. Daardoor hebben de leden een drukke agenda. Daarbij staan collega's met vragen wel letterlijk aan het "bureau", en de voorzitter/secretaris van de kennisgroep niet. Dat alles neemt niet weg dat dit een zorg- en verbeterpunt is.

In 2020 heeft de kennisgroep aan 5 beleidsbesluiten meegewerkt. Zie hiervoor 2.4.

Hoofdstuk 4 Medewerkers van de kennisgroep

Tabel 3 – Samenstelling kennisgroep op 1 januari 2021

Naam	Rol ((vice-) voorzitter, secretaris, lid of ontwikkelplek)	Segment	De kennisgroeptaak betreft ... fte
5.1.2e	Agendalid	vaco S&E PDB	0,0
	Lid	PDB	0,2
	Lid	PDB	0,2
	Lid	PDB	0,2
	Agendalid	GO- CCB	0,0
	Agendalid	GO- CCB	0,0
	Agendalid	PDB/ZVP	0,0
	Agendalid	PDB/ZVP	0,0
	Agendalid	B&B	0,0
	Agendalid	Iavaco CD VT	0,0
	Leerontwikkelplek	PDB	–*
	Voorzitter	CD VT	0,5
	Vice-voorzitter	B&B	0,25
	Secretaris	PDB	0,25

*De leerontwikkelplek ziet op een tweejarig traject dat gemiddeld één dag in de week beslaat (0,2 fte) dat evenwel niet drukt op de formatie van de kennisgroep.

De kennisgroep bestaat hoofdzakelijk uit ervaren fiscalisten/civilisten. Dat wil niet zeggen dat deze alleen maar kundig zijn op het S&E-vakgebied. De agendaleden brengen namelijk ook (bedrijfs)economische kennis en fiscale kennis vanuit andere vakgebieden dan de Successiewet (IH, invordering) in.

Hoofdstuk 5 Contacten van de kennisgroep

De kennisgroep SW onderhoudt structureel contact met de *kennisgroep Aanmerkelijk Belang*, waarin twee leden vanuit de kennisgroep SW als agendalid participeren. Dit is met name gericht op de overlap tussen de doorschuifregeling in het aanmerkelijk belang en de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet. Hierdoor wordt eenheid van standpunten bereikt als het gaat over gelijke begrippen, zoals preferente aandelen.

Regelmatig is er contact met de *kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting*, met name waar het gaat om vragen over de toepassing van artikel 13 Successiewet (erfbelasting) en artikel 1 (schenk- en erfbelasting) inzake verzekeringsovereenkomsten.

Op meer incidentele basis is er contact met de *kennisgroepen Winstbepaling en Winstfaciliteiten* (vraagstukken aangaande de BOR), de *kennisgroep Formeel Recht*, de *kennisgroep Pensioenen* (PEB en pensioen afwikkeling bij echtscheiding) en de *kennisgroep Onroerende zaken*.

Daarnaast onderhoudt de kennisgroep, via de collega's van B&B of rechtstreeks, contact met FJZ. Zie onderdeel 2.5.

Hoofdstuk 6 Organisatorisch en overig

Het afgelopen jaren hebben er enkele veranderingen plaatsgevonden, die ook voor de kennisgroep gevolgen hadden.

Binnen de portefeuille vaktechniek van de erf- en schenkbelasting zijn in 2017 drie lokale en een landelijke vta aangesteld die regelmatig overleggen teneinde een eenduidige landelijke uitvoering te realiseren. Eind 2019 is de landelijke vta vervangen voor een vaco S&E. Begin 2020 zijn meerdere (junior) vta's (materieel en formeel) aangesteld, die onder voorzitterschap van de vaco S&E en de vaco FR, ook deelnemen aan het overleg. Begin 2021 is dit aantal vta's nogmaals uitgebreid. Het vaco/vta-overleg heeft een deel van de meer oneigenlijke rollen van de kennisgroep(leden) overgenomen, namelijk het beantwoorden van makkelijke helpdeskvragen. Tot eind 2019 waren alle drie de (senior) vta's lid van de kennisgroep. Hier was bewust voor gekozen om mogelijk uiteenlopen van standpunten te voorkomen en efficiëntie te bevorderen. De teamleider/portefeuillehouder vaktechniek van de keten S&E en de voorzitter van de kennisgroep zijn samen verantwoordelijk voor de selectie van een kennisgroeplid. Omdat één van de leden (voorheen vta) vaco is geworden is er een vacature ontstaan. De teamleider/portefeuillehouder heeft aangegeven dat het niet meer wenselijk is dat een medewerker zowel vta als kennisgroep-lid is. Dit vanwege de drukke werkagenda. Dit houdt concreet in dat als een vta solliciteert op de vacature en geschikt wordt gevonden, hij/zij stopt met zijn/haar werkzaamheden als vta.

De wijziging in 2017 bood ook de mogelijkheid om de deelname van de teams aan de kennisgroep verantwoord te verminderen. Voorheen werden namelijk twee leden per team afgevaardigd naar de kennisgroep. Nadeel is wel dat hierdoor het aantal schrijvende leden is verminderd en dat de schrijvende kennisgroepleden druk bezet zijn, waardoor ze weinig tijd hebben om antwoorden te schrijven.

Daarnaast was vanwege het instellen van het team ZVP met participatie vanuit S&E, deelname vanuit dat team aan de kennisgroep nodig. Met de teamleider ZVP zijn daarover goede afspraken gemaakt, zodat twee S&E-medewerkers die ZVP ondersteunen zijn toegevoegd aan de kennisgroep. Per eind 2020 hebben deze agendaleden aangegeven dat ze, vanwege hun drukke werkzaamheden, geen ja meer kunnen zeggen op verzoeken om standpunten te schrijven en deel te nemen aan overleggen over de BOR. Om het vergaderen efficiënt te houden is onlangs met hun teamleider afgesproken dat slechts één van hen de vergadering bijwoont.

De leerontwikkelplek-taak is per november / december 2019 voor een periode van twee jaar opnieuw ingevuld. De leerontwikkelplekker heeft al met meerdere vragen meegeschreven.

Zeer belangrijk voor de kennisgroep zijn de agendaleden die nagenoeg altijd aan de vergaderingen deelnemen. Dit zijn naast de deelnemers van ZVP, één/twee collega's van B&B, twee collega's van CCB, de vaco S&E en de lavaco IH/SE. Het is niet gelukt om in 2020 een afgevaardigde van FJZ te laten aansluiten. Dit vanwege hun drukke agenda. Als een agendapunt beleid raakt, wordt dit door een B&B'er al dan niet samen met de (vice-)voorzitter met FJZ besproken.

De kennisgroep SW vergadert sinds Corona elke maand online. Eind 2021 hopen we weer om de maand bij elk te kunnen komen. Daarnaast zal er digitaal vergaderd worden, zodat de voortgang er in blijft.

De standpunten van de kennisgroep worden via een nieuwsblad (de S&E-mail) verspreid onder de doelgroep, en tevens opgenomen in de standpuntenbak (Quark). In 2020 is de nodige tijd besteed aan het overzetten naar en wegwijs worden in het nieuwe programma Quark. Alle standpunten worden daarnaast in hun originele vorm in CP geplaatst.

Door een actueel gehouden index, gerangschikt op de wettekst/wetsartikelen, (eveneens in CP) wordt ook via een alternatieve weg voor de leden toegang geboden tot de standpunten van de kennisgroep.

De CP-route betreft een besloten community, alleen voor de leden en enkele aangeslotenen is deze toegankelijk. In 2021 zal CP ook worden gebruikt om digitaal de concept-antwoorden te bediscussiëren. De verwachting is dat hierdoor de vergaderingen minder lang duren. De agenda's en verslagen van de vergaderingen worden eveneens in CP geplaatst.

Hoofdstuk 7 Vooruitblik op 2021

7.1. *Ontwikkelingen*

Het is afwachten of in 2021 wijzigingen in de Successiewet worden aangebracht. In het belastingplan zijn geen wijzigingen opgenomen, maar wellicht vloeien ze voort uit de kabinet-formatie. Wel staat aanpassing van de forfaits al lange tijd op de wetgevingsagenda. In 2021 worden een aantal belangrijke rechtelijke uitspraken over de BOR en schenking tussen en door echtgenoten verwacht. En de uitwerking van de BOR-arresten van 29 mei 2020 heeft ook nog steeds de aandacht.

5.1.2i

7.2. *Medewerkers*

De vacature die is ontstaan doordat een kennisgroep-lid vaco is geworden zal worden opengesteld. Deze noodzaak wordt te meer gevoeld, omdat de twee afgevaardigden van ZVP hebben aangegeven minder tijd beschikbaar te hebben voor de kennisgroep.

7.3. *Organisatorisch*

Bekeken wordt hoe CP het beste ingezet kan worden. Vanwege het verdwijnen van Quark moet overgestapt worden naar een nieuw systeem van intern publiceren van standpunten. Dit kan (weer) een aanleiding zijn om oude standpunten eruit te filteren en soortgelijke standpunten samen te voegen. Tevens blijft onder de aandacht de manier waarop de collega's van FJZ (weer) efficiënter betrokken kunnen worden bij het beantwoorden van rechtsvragen. In 2021 zal de doorlooptijd van de beantwoording in combinatie met de werkdruk bij de schrijvende leden een uitdaging blijven.

Jaarverslag 2021

Kennisgroep Successiewet

Aan:

5.1.2e

 Corporate Dienst Vaktechniek/ team
kennisgroepvoorzitters

Van:

5.1.2e

 kennisgroep Successiewet

Mei 2022

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Samenvatting
Hoofdstuk 2	Inhoudelijke terugblik op 2021
2.1.	Antwoorden op rechtsvragen
2.2.	Antwoorden op helpdeskvragen
2.3.	Ondersteuning uitvoering
2.4.	Beleidsbesluiten
2.5.	Departement / UTNS
2.6.	Gerechtelijke procedures
2.7.	Ondersteuning aan DGFZ
2.8.	Opleidingen c.a.
2.9.	Projecten met andere kennisgroepen
Hoofdstuk 3	2021 in cijfers
Hoofdstuk 4	Medewerkers van de kennisgroep
Hoofdstuk 5	Contacten van de kennisgroep
Hoofdstuk 6	Organisatorisch en overig
Hoofdstuk 7	Vooruitblik op 2022
7.1.	Ontwikkelingen
7.2.	Medewerkers
7.3.	Organisatorisch

Hoofdstuk 1 Samenvatting

De grootste personele wijziging dit jaar was het vervangen van een KG-lid en de secretaris. Sinds 2020 hadden we een vacature voor een KG-lid, omdat [5.1.2e] vaco-S&E was geworden. [5.1.2e] was voorheen vta en daarom ook KG-lid. Met het openstellen van deze vacature hebben we gewacht tot 2021, omdat tussentijds meerdere externe I'ers zijn geworven. In juni 2021 mochten wij [5.1.2e] verwelkomen als nieuw KG-lid. In 2021 heeft er wederom een wissel van secretaris plaatsgevonden. Eind 2020 had [5.1.2e] de rol van secretaris van [5.1.2e] overgenomen. Spijtig genoeg gaf ze medio 2021 aan dat ze de dienst ging verlaten. Gelukkig hebben we snel vervanging kunnen regelen en vervult [5.1.2e] sinds september 2021 de rol van secretaris.

Om te bewerkstelligen dat rechtsvragen en moeilijke helpdeskvragen via de vaktechnische lijn de kennisgroep bereiken, neemt de voorzitter deel aan het landelijke vaco/vta-overleg van S&E en de kerngroep BOR. Daarnaast wordt de beantwoording van vragen die zowel betrekking hebben op de bedrijfsopvolgingsregeling SW als de doorschuifregeling aanmerkelijk belang (AB) afgestemd tussen de kennisgroep AB en kennisgroep SW.

In 2021 heeft de lavaco een nieuw overleg opgestart, het kwartaaloverleg B&B/KGSW/FJZ/ZVP/lavaco/vaco. Dit is een afstemmingsoverleg, waarin lopende afdeling overstijgende zaken worden besproken. De voorzitter van de KGSW neemt hieraan deel.

Ook in 2021 heeft de kennisgroep Successiewet haar taken betrokken en enthousiast uitgevoerd. Binnen de kennisgroep wordt op een hoog niveau vakinhoudelijk gediscussieerd.

Het is met name de taak van de kennisgroep om alles ook nuttig te laten zijn voor alle collega's, die betrokken zijn bij de uitvoering van de Successiewet, en de rest van de Belastingdienst. Daarbij blijven de:

- doorlooptijden (van vraag tot standpunt) en de
- toegankelijkheid (leesbaarheid, bondigheid en toepasbaarheid voor de praktijk) van de gegeven antwoorden aandachtspunten.

Dat de collega's van de uitvoering van de antwoorden op de hoogte zijn wordt bereikt door het plaatsen van de antwoorden in de Standpuntenbak op de Intranetsite van de Belastingdienst. Tevens worden de antwoorden opgenomen in de S&E-mail die nagenoeg tweewekelijks wordt verspreid en brengt de voorzitter de standpunten onder de aandacht tijdens het landelijk vaco/vta-overleg S&E en bij de kerngroep BOR. Daarnaast besteden de vta's tijdens het (lokale) technische overleg aandacht aan de standpunten.

Om de vta's inzicht te geven in de onderhanden vragen bij de kennisgroep wordt tijdens het landelijk vaco/vta-overleg S&E periodiek een overzicht van de lopende en afgedane vragen verstrekt.

In 2019 is gestart met een community op CP. Daarin worden de KG-vragen, agenda, notulen en index ondergebracht. Voorafgaand aan een vergadering reageren de leden via CP op de nieuwe concept-antwoorden. Deze community is besloten.

Hoofdstuk 2 Inhoudelijke terugblik op 2021

2.1. Antwoorden op rechtsvragen

Het onderscheid rechtsvraag of helpdeskvraag is soms lastig te maken. In samenspraak met B&B wordt bepaald of een vraag een rechtsvraag of een helpdeskvraag is. Het betreft in ieder geval een rechtsvraag als het antwoord moet worden afgestemd met FJZ en deze in een beleidsbesluit wordt gepubliceerd. Afstemming is sowieso gewenst als een vraag politiek gevoelig is of verwacht wordt dat het antwoord vanwege bijvoorbeeld een rechtelijke uitspraak veel aandacht in de literatuur zal krijgen. Sinds 2020 wordt in de digitale database bijgehouden welke en hoeveel rechtsvragen per kalenderjaar binnenkomen en hoelang het duurt voordat deze zijn beantwoord en afgestemd.

2.2. Antwoorden op helpdeskvragen

De helpdeskvragen die via het vaco/vta-overleg en de kerngroep BOR bij de kennisgroep binnenkomen zijn voorzien van een pré-advies. Dat verkort enigszins de doorlooptijd bij de kennisgroep van die specifieke vragen. Dit geldt vaak ook voor vragen die via de kennisgroep AB binnenkomen bij onze kennisgroep. Wel blijft het een attentiepunt dat we in het standpunt niet ingaan op mogelijke varianten en aanverwante zaken. Er moet nauwlettend op worden toegezien dat deze in een afzonderlijk standpunt wordt opgenomen, zodat de vraagsteller niet onnodig lang op het antwoord hoeft te wachten.

Deze vragen worden bijgehouden in de digitale database en een index (gesorteerd op artikelen in de SW). De antwoorden zijn raadpleegbaar via Intranet. Eind 2019 is gestart met het updaten van de gepubliceerde standpunten. Deze klus is opgepakt door de secretaris, de leerwerkplekster en de voorzitter, toen overgestapt werd naar Quark (standpuntenbak op Intranet). Mede vanwege het beperkt aantal schrijvende leden en het op afstand werken ivm Covid-19 is deze klus in 2020 niet afgerond. Eind 2021 is deze klus door een grotere groep weer opgepakt. Dit ook met het oog op de geplande ontwikkeling van het extern publiceren van antwoorden op helpdeskvragen.

2.3. Ondersteuning uitvoering

Ondersteuning wordt geboden door het beantwoorden van rechts- en helpdeskvragen en bij het uitleggen van de reikwijdte van rechtelijke uitspraken. Daarnaast wordt meegeholpen met vooroverlegvragen met landelijke uitstraling, en zijn de leden benaderbaar als vraagbaak. Daarnaast geeft de kennisgroep input bij essentiële gerechtelijke procedures, zie onderdeel 2.6. voor een toelichting.

2.4. Beleidsbesluiten

In 2021 heeft de kennisgroep aan de volgende beleidsbesluiten meegewerkt:

5.1.2i

Daarnaast wordt de vinger aan de pols gehouden bij het nog te publiceren besluit Waardering.

2.5. Departement/UTNS

De kennisgroep heeft regelmatig ondersteuning geboden bij het beantwoorden van Kamer- en persvragen. Hierbij ging het o.a. over verdeling compensatie toeslagen bij (ex-)partners en de bedrijfsopvolgingsregeling SW. Deze vragen bereiken de kennisgroep via de voorzitter (via B&B).

De uitvoeringstoetsen nieuwe stijl komen via B&B bij de voorzitter terecht. Via een andere weg komen deze ook bij de vaco terecht, indien nodig zet de vaco deze uit bij de vta's. De voorzitter en de vaco hebben onderling overleg als de UTNS over wetstechnische vraagstukken gaat.

5.1.2i

5.1.2i

2.7. Ondersteuning aan DGFZ

Dit loopt via FJZ. Voor een toelichting zie hiervoor onderdeel 2.5 Departement / UTNS.

2.8. Opleidingen c.a.

De kennisgroep als zodanig heeft geen opleidingen verzorgd. Individuele leden van de kennisgroep hebben wel bijstand verleend, zoals bij de cursus schenk- en erfbelasting.

2.9. Projecten met andere kennisgroepen

Twee kennisgroepleden zijn agendalid bij de KG Aanmerkelijk belang (AB). De kennisgroepen hebben in 2021 samen vragen beantwoord over de bedrijfsopvolgingsregeling SW / doorschuifregeling IH.

5.1.2i

5.1.2i

Ook heeft de KGAB input geleverd voor het BOR besluit.

De KG Belastingplicht en kwalificatie rechtsvormen en de KG Pensioenen hebben vragen voorgelegd aan onze kennisgroep. Ook is er door onze kennisgroep een vraag gesteld aan de KG Formeel recht over de reikwijdte van de vertrouwensbeginsel in combinatie met het ANBI-register.

Hoofdstuk 3 2021 in cijfers

Tabel 1 - Rechtsvragen

	Aantal:
Vorraad op 1 januari 2021	5
Vorraad op 31 december 2021	5
Aantal nieuwe rechtsvragen in 2021	7
Aantal antwoorden op rechtsvragen in 2021	7

Twee rechtsvragen waren ter afstemming doorgestuurd naar FJZ (en daarom als afgedaan geboekt), maar deze zijn voor een nadere beschouwing in 2022 weer terug op de agenda van de kennisgroep gekomen.

Tabel 2 - Helpdeskvragen

	Aantal:
Vorraad op 1 januari 2021	9
Vorraad op 31 december 2021	4
Aantal nieuwe helpdeskvragen in 2021	22
Aantal antwoorden op helpdeskvragen in 2021	27

De doorlooptijd per vraag is zeer wisselend. De meeste vragen zijn pas na maanden afgedaan. Om de doorlooptijden te bespoedigen namen in 2021 voornamelijk de voorzitter en vice-voorzitter het voortouw met het schrijven van concept-standpunten. Deze worden een week voor de vergadering met de leden gedeeld, zodat tijdens de vergadering over het antwoord gediscussieerd kan worden. De leden hebben de mogelijkheid om voorafgaand aan de vergadering hun opmerkingen over het concept via CP te delen. Het komt regelmatig voor dat een concept meerdere malen moet worden herschreven en dus meerdere malen op de agenda terugkomt.

De leden van de kennisgroep zijn materiedeskundig, en die kundigheid is een veelgevraagd product. Daardoor hebben de leden een drukke agenda. Daarbij staan collega's met vragen wel letterlijk aan het "bureau", en de voorzitter/secretaris van de kennisgroep niet. Dat alles neemt niet weg dat de doorlooptijd een zorg- en verbeterpunt is.

In 2021 heeft de kennisgroep aan 3 beleidsbesluiten meegewerkt. Zie hiervoor 2.4.

Hoofdstuk 4 Medewerkers van de kennisgroep

Tabel 3 – Samenstelling kennisgroep op 1 januari 2021

Naam	Rol ((vice-) voorzitter, secretaris, lid of ontwikkelplek)	Segment	De kennisgroeptaak betreft ... fte
5.1.2e	Agendalid	vaco S&E PDB	0,0
	Lid	PDB	0,2
	Lid	PDB	0,2
	Lid	PDB	0,2
	Agendalid	GO- CCB	0,0
	Agendalid	GO- CCB	0,0
	Agendalid	PDB/ZVP	0,0
	Agendalid	PDB/ZVP	0,0
	Agendalid	B&B	0,0
	Leerontwikkelplek	PDB	-*
	Voorzitter	CD VT	0,5
	Vice-voorzitter	B&B	0,25
	Secretaris	PDB	0,25

*De leerontwikkelplek ziet op een driejarig traject dat gemiddeld één dag in de week beslaat (0,2 fte), dat evenwel niet drukt op de formatie van de kennisgroep.

De kennisgroep bestaat hoofdzakelijk uit ervaren fiscalisten/civilisten. Dat wil niet zeggen dat deze alleen maar kundig zijn op het S&E-vakgebied. De agendaleden brengen namelijk ook (bedrijfs)economische kennis en fiscale kennis vanuit andere vakgebieden dan de Successiewet (IH, invordering) in.

Hoofdstuk 5 Contacten van de kennisgroep

De kennisgroep SW onderhoudt structureel contact met de kennisgroep Aanmerkelijk Belang, waarin twee leden vanuit de kennisgroep SW als agendalid participeren. Dit is met name gericht op de overlap tussen de doorschuifregeling in het aanmerkelijk belang en de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet. Hierdoor wordt eenheid van standpunten bereikt als het gaat over gelijklopende begrippen, zoals preferente aandelen en toerekeningsregeling.

Op meer incidentele basis is er contact met de kennisgroepen Belastingplicht en kwalificatie rechtsvormen (over ANBI en SBBI), Winstbepaling en Winstfaciliteiten (vraagstukken aangaande de BOR), Formeel Recht (over algemene beginselen van behoorlijk bestuur), Pensioenen (PEB en pensioen afwikkeling bij echtscheiding), Verzekeringsproducten (artikel 13 SW en renseignementen) en Onroerende zaken (eigen woning-"leningen").

Daarnaast onderhoudt de kennisgroep, via de collega's van B&B of rechtstreeks, contact met FJZ. Zie onderdeel 2.5..

Hoofdstuk 6 Organisatorisch en overig

Het afgelopen jaren hebben er enkele veranderingen plaatsgevonden, die ook voor de kennisgroep gevolgen hadden.

Binnen de portefeuille vaktechniek van de erf- en schenkbelasting zijn in 2017 drie lokale en een landelijke vta aangesteld die regelmatig overleggen teneinde een eenduidige landelijke uitvoering te realiseren. Eind 2019 is de landelijke vta vervangen voor een vaco S&E. Begin 2020 zijn meerdere (junior) vta's (materieel en formeel) aangesteld, die onder voorzitterschap van de vaco S&E en de vaco FR, ook deelnemen aan het overleg. Begin 2021 is het aantal vta's nogmaals uitgebreid. Het vaco/vta-overleg heeft een deel van de meer oneigenlijke rollen van de kennisgroep(leden) overgenomen, namelijk het beantwoorden van simpele vaktechnische vragen.

Tot eind 2019 waren alle drie de (senior) vta's lid van de kennisgroep. Hier was bewust voor gekozen om eenheid van beleid en uitvoering en efficiëntie te bevorderen. De teamleider/portefeuillehouder vaktechniek van de keten S&E en de voorzitter van de kennisgroep zijn samen verantwoordelijk voor de selectie van een kennisgroep-lid. Omdat één van de leden (voorheen vta) vaco is geworden was er een vacature ontstaan. Deze is in 2021 opgevuld, door een collega die geen vta is. De teamleider/portefeuillehouder achten het namelijk niet meer wenselijk dat een medewerker zowel vta als kennisgroep-lid is. Dit vanwege de drukke werkagenda. Dit houdt concreet in dat als een vta solliciteert op een vacature voor kennisgroep-lid en geschikt wordt gevonden, hij/zij stopt met zijn/haar werkzaamheden als vta. Eind 2021 hebben we nog een vacature opengesteld. Dit ter vervanging van 5.1.2e, die er voor kiest de nadruk te leggen op haar werkzaamheden als vta. Deze vacature is begin 2022 opgevuld door 5.1.2e die geen vta is.

De wijziging in 2017 bood ook de mogelijkheid om de deelname van de teams aan de kennisgroep verantwoord te verminderen. Voorheen werden namelijk twee leden per team afgevaardigd naar de kennisgroep. Nadeel is wel dat hierdoor het aantal schrijvende leden is verminderd. Deze schrijvende kennisgroepleden zijn druk bezet, waardoor ze weinig tijd hebben om standpunten te schrijven. Wij verwachten wel dat met twee nieuwe kennisgroepleden, die geen vta zijn, het schrijven van standpunten meer te kunnen verdelen onder de (schrijvende) kennisgroepleden. Zodat het schrijven niet hoofdzakelijk door de voorzitter en vice-voorzitter hoeft te worden gedaan.

Daarnaast was vanwege het instellen van het team ZVP met participatie vanuit S&E, deelname vanuit dat team aan de kennisgroep gewenst. Met de teamleider ZVP zijn daarover goede afspraken gemaakt, zodat twee S&E-medewerkers die ZVP ondersteunen zijn toegevoegd aan de kennisgroep. Per eind 2020 hebben deze agendaleden aangegeven dat ze, vanwege hun drukke werkzaamheden, geen ja meer kunnen zeggen op verzoeken om standpunten te schrijven en deel te nemen aan overleggen over de BOR. Om het vergaderen efficiënt te houden is toen met hun teamleider afgesproken dat slechts één van hen de vergadering bijwoont.

De leerontwikkelplek-taak is per november / december 2019 voor een periode van twee jaar opnieuw ingevuld. De leerontwikkelplekker heeft al met meerdere vragen meegeschreven. Vanwege de Covid-19 is de periode met een jaar verlengd, zodat meer ervaring kan worden opgedaan.

Zeer belangrijk voor de kennisgroep zijn de agendaleden die nagenoeg altijd aan de vergaderingen deelnemen. Dit zijn naast de deelnemers van ZVP, één/twee collega's van B&B, twee collega's van CCB en de vaco S&E. Sinds 2021, nadat de vaco S&E was ingewerkt, woont de lavaco IH/SE de vergaderingen niet meer bij. Het is wederom niet gelukt om in 2021 een afgevaardigde van FJZ te laten aansluiten. Dit vanwege hun drukke agenda. Als een agendapunt beleid raakt, wordt dit door een B&B-er, al dan niet samen met de (vice-)voorzitter, met FJZ besproken.

De kennisgroep SW vergadert sinds Covid-19 ongeveer elke maand online. Vanaf maart 2022 hopen we weer om de maand bij elk te kunnen komen. Daarnaast zal er -ook om de maand- digitaal vergaderd worden, zodat de voortgang er in blijft.

De standpunten van de kennisgroep worden via een nieuwsblad (de S&E-mail) verspreid onder de doelgroep en tevens opgenomen in de standpuntenbak (Quark). Alle standpunten worden daarnaast in hun originele lay-out in CP geplaatst. De agenda's en verslagen van de vergaderingen worden eveneens in CP geplaatst, zodat ze makkelijk te vinden zijn.

Door een actueel gehouden index, gerangschikt op de wettekst/wetsartikelen, (eveneens opgenomen in CP) wordt ook via een alternatieve weg voor de leden toegang geboden tot de standpunten van de kennisgroep.

De CP-route betreft een besloten community, alleen voor de leden en enkele aangeslotenen is deze toegankelijk. Sinds 2021 wordt CP ook gebruikt om digitaal op de concept-standpunten te reageren. De verwachting was dat hierdoor de vergaderingen minder lang zouden duren. Tot nu toe is dat niet behaald, omdat van deze mogelijkheid niet veel gebruik wordt gemaakt. In 2022 zal dit nogmaals de aandacht krijgen.

Tevens zullen afspraken worden gemaakt om de doorlooptijden te beperken. Hierbij gaat het met name om het er op toe te zien dat de vraagsteller een goed uitgewerkt pre-advies indient. Daarnaast zal extra aandacht worden besteed aan de afbakening van de vraag en worden in de antwoorden geen andere scenario's of aanverwante vraagstukken opgenomen. Als een aangrenzend vraagstuk de eenheid van (beleid en) uitvoering dient zal deze in een afzonderlijk standpunt worden opgenomen.

Hoofdstuk 7 Vooruitblik op 2022

7.1. Ontwikkelingen

Het is niet te verwachten dat in 2022 wijzigingen in de Successiewet worden aangebracht. In het belastingplan zijn geen wijzigingen opgenomen. Wel heeft de bedrijfsopvolging de nodige politieke aandacht. In antwoorden op Kamervragen is naar de onderhanden zijnde evaluatie van de bedrijfsopvolgingsregeling verwezen. Tevens staat afschaffing van de jubelton voor 2023/2024 gepland. Vanwege de automatisering kan afschaffen niet op kort termijn plaatsvinden. Daarnaast staat aanpassing van de forfaits al lange tijd op de wetgevingsagenda. De werkzaamheden daaromtrent worden door DGFZ aan een externe partij uitbesteed.

In 2021 zijn twee belangrijke rechtelijke uitspraken over huwelijk en schenking/erfrechtelijke verkrijging (7 mei-arrest en 10:90-verdeling) gepubliceerd. Deze zullen in 2022 ook de nodige aandacht behoeven, zowel uitvoeringstechnisch als mogelijk op het gebied van wetgeving. Tevens wordt in 2022 een belangrijk arrest over de bedrijfsopvolgingsregeling (uitbreiding subjectieve gerechtigdheid in bezitsperiode) verwacht.

5.1.2i

Tevens gaat in 2022 de masterclass IH van start. De kenniscgroep zal worden gevraagd om input te leveren en als vraagbaak te fungeren voor de werkgroepen van de events Estate planning/vermogensoverheveling en Overlijden.

7.2. Medewerkers

Na het opvullen in 2022 van de vacature die is ontstaan doordat 5.1.2e als kenniscgroep-lid is gestopt hopen we op sterkte te zijn. Hetgeen betekent dat we meer leden hebben die tijd hebben om standpunten te schrijven. Dit is zeer welkom en zeker aangezien in 2022 wordt gestart met de pilot Extern publiceren van helpdeskvragen. Ter voorbereiding daarop is eind 2021 een nieuwe impuls gegeven aan het doorlopen van de huidige intern gepubliceerde standpunten op juistheid, volledigheid en tekstuele missers. Ook wordt bekeken of het wenselijk is om standpunten die in elkaars verlengde liggen samen te voegen. Als er gekozen wordt voor extern publiceren van reeds bestaande standpunten dan zal naar verwachting ook de opbouw van het standpunt, standaardisering van verwijzingen, gebruik van gender e.d. aangepast moeten worden. Dit is een arbeidsintensieve klus, die door de schrijvende kenniscgroep-leden gezamenlijk uitgevoerd moet worden. Naar verwachting zal het extern publiceren ook de wens oproepen om de standpunten door een collega die buiten S&E werkzaam is, te laten tegenlezen. Dit ter controle van de leesbaarheid van het standpunt. Ons publiek zal immers mede bestaan uit particulieren. Daarnaast zal extern publiceren ook om meer afstemming met B&B en FJZ vragen en het zal reacties van de advieswereld opleveren. Deze reacties kunnen weer leiden tot heroverwegen van ingenomen standpunten of tot afstemming met andere kenniscgroepen over ingenomen standpunten over hetzelfde onderwerp. Door deze ontwikkelingen zal er vaker een beroep worden gedaan op de kenniscgroep-leden.

7.3. Organisatorisch

Bekeken wordt hoe CP het beste ingezet kan worden. We blijven proefondervindelijk uitproberen of met dit hulpmiddel de vergaderduur kan worden verkort. Tevens blijft onder de aandacht de manier waarop de collega's van FJZ (weer) efficiënter betrokken kunnen worden bij het beantwoorden van rechtsvragen en politiekgevoelige helpdeskvragen. Ook in 2022 zal de doorlooptijd van de beantwoording in combinatie met de werkdruk bij de schrijvende leden een uitdaging blijven. Voor het bewaken van de doorlooptijd zullen ook andere instrumenten worden ingezet, zoals het aansturen op een volledig pre-advies van de vraagsteller, het beperken van de beantwoording tot de vraagstelling en een duidelijke vastlegging van hetgeen tijdens de vergadering is geconcludeerd. Met het laatste wordt voorkomen dat tijdens een opvolgende vergadering weer over hetzelfde wordt gediscussieerd. Te verwachten is dat dit zorgt voor kortere vergaderingen.